

KESKKONNAAMET

Riigimetsa Majandamise Keskus
annabel.runnel@rmk.ee

Teie 09.12.2024 nr 3-6.1/2024/7346

Meie 02.01.2025 nr 7-9/24/24903-2

Punga paisu likvideerimise kavatsusest

Esitasite Keskkonnaametile kirja seisukoha küsimiseks Tartumaal, Elva vallas, Palamuste külas, Purtsi jõel (EELIS kood VEE1013100), Veschioja (17101:001:1954), Punga-Veski (17101:001:1929), Semperi (60801:002:0002) ning Kalde-Punga tee 6080014 (60801:001:0273) kinnistuid puudutava Punga paisu (PAIS018540) likvideerimise kavatsuse.

Punga paisu likvideerimise kavatsuse puhul on tegemist inimtekkelise mõjutuse likvideerimisega veekogust, mille eesmärgiks on parandada kaladele rändetingimusi Purtsi jõe lõigul, mis kuulub keskkonnaministri määruse nr 73 „Lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistu“ nimekirja. Jões on registreeritud mitmete kaitsealuste liikide elupaik. Paisu likvideerimise kavandamine on õigustatud ja vajalik.

Pais ei paikne kaitstaval loodusobjektil, mis nõuaks projekteerimistingimuste ja ehitusloa kooskõlastamist Keskkonnaametiga (looduskaitse seadus § 14 lg 1).

Oleme seisukohal, et kavandatud tegevus toetab jõe elustiku kaitse eesmärgi, kuid paisu likvideerimisel projekteerimisel (projekti koostamisel) ja lammutamisel palume arvestada järgmisi tingimusi:

1. Paisutuse likvideerimise kavandamisel tuleb lähtuda põhimõttest, et *nii palju kui vajalik ja nii vähe kui võimalik*, et kujundada paisutatud järvelisest veealast taas looduslik vooluveekogu.
2. VeeS § 175 lg 5 kohaselt peab paisutuse likvideerimisel vältima setete ja risu juhtimist paisust allapoole jäävasse voolusängi ja korrastama paisutusala. Seetõttu peab paisutuse likvideerimisel ja veetaseme alandamisel olema selge kas ja kui palju on paisjärves setteid, kas ja kuidas setet vajadusel paisjärvest eemaldatakse nii, et see allavoolu ei kanduks. Tööde tegemisel setete massilist allakannet tuleb vältida ja tarvitusele võtta sobilikud ennetavad ja tööde tegemiseks meetmed.
3. Sette allakande ohu minimeerimiseks on oluline veetaseme alandamine võimalikult aeglaselt. See pikendab veetaseme alandamisele kuluvat aega, mida tuleks siis tööde planeerimisel arvestada.
4. Paisutuse mõjuala tuleb korrastada, st et jõeale tuleb kujundada looduslik säng. Kujundamisel tuleb lähtuda veekogu parameetritest likvideeritavast paisust ja paisjärvest alla- ja ülesvoolu. Muuhulgas tuleb välja selgitada, kas on vajalik taastatava jõesängi

kindlustamine vältimaks edaspidist võimalikku erosiooni, setete allakannet ja sellega kaasnevat mittedesovitatavat sängi muutust.

5. Mõjuala korrastamisel jõesängi kujundamise näol tuleb silmas pidada, et säng kujundatakse paisjärve alale. Juhul kui selle tegevusega minnakse väljapoole likvideeritava paisjärve piire, on tegemist ehituskeeluvööndiga, kus ehitamisele on seatud piirangud looduskaitseseaduses § 38.
6. Paisutuse likvideerimine tuleb läbi viia madalveeperioodil (lõpuga 15.09). Veesisestel töödel, mis tekitavad massilisi setteliikumise allavoolu, tuleb tagada meetmed, et setete allakannet vähendada, sh töid ei tohi teostada tugevate vihmasadude korral.
7. Tööde kavandamisel tuleb arvestada, et ilma Keskkonnaameti nõusolekuta ei ole veekaitsevööndis lubatud puu- ja põõsarinde raie.
8. Projekteerimisel tuleb arvestada, et tööde läbiviimisel tuleks tagada veekogu looduslik veerežiim, sh tuleks vältida paisutamist, vee liigvähendamist.
9. Projektis tuleb kirjeldada tööde läbiviimist jõe kallastel ja erosiooni ning reostuse vältimise meetmeid (nt tuua välja ehitusmaterjalide ladustamise ja parkimise alad).
10. Jõesängi kivide paigaldamisel kaasata vajadusel pädev ihtüoloog või kalastikuekspert, kellel on eelnevalt kogemusi analoogsete tööde teostamisel.
11. Paisutuse likvideerimise kavandamisel tuleb selgitada kas ja kui palju on ümbruskonnas salvkaevusid, mille veetasel võib tegevus mõjutada.
12. Paisutuse likvideerimine tuleb registreerida veekeskkonnariskiga tegevusena vastavalt veeseaduse § 196 lg 2 p 9 alusel. Sõltuvalt planeeritavate tööde iseloomust ja mahtudest võib vajalik olla keskkonnaluba.
13. Registreeringu taotlusega koos tuleb esitada kohaliku omavalitsuse seisukoht paisutuse likvideerimisele.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Helen Manguse

juhataja

keskkonnakorralduse büroo

Kerli Pettai 5366 2619 (vee-elustik)

kerli.pettai@keskkonnaamet.ee

Kairit Kriis 5249230 (veemajandus)

kairit.kriis@keskkonnaamet.ee

Ivo Ojamae 505 7438 (keskkonnakorraldus)

ivo.ojamae@keskkonnaamet.ee